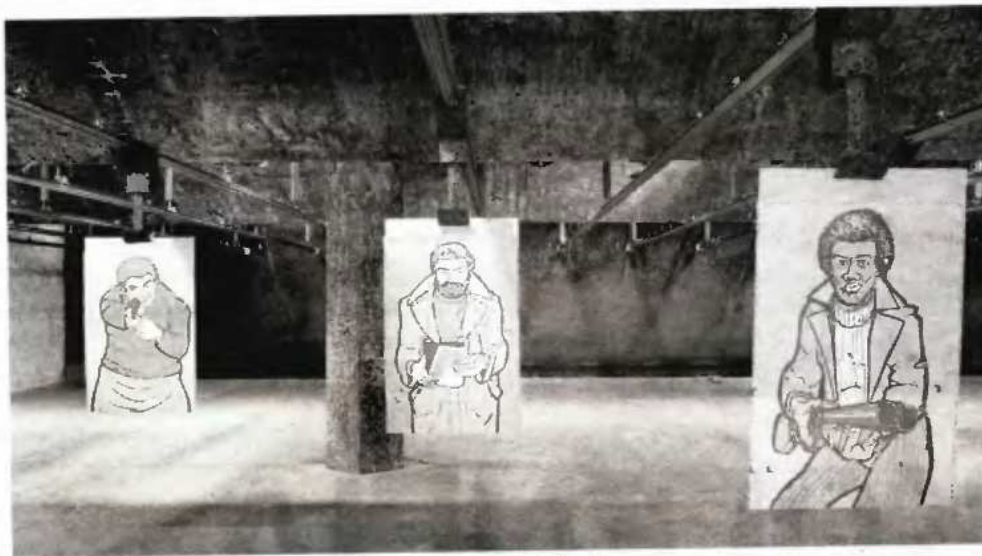

Φωτογραφικές ετεροτροπίες

Αν και εγκαινιάστηκαν κάπως καθυστερημένα, οι δύο εκθέσεις του Μουσείου Φωτογραφίας -που εντάσσονται στην 1η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης- πήραν ευτυχώς παράταση έως τις 20 Αυγούστου δίνοντας στους φίλους της φωτογραφίας τη δυνατότητα να δουν, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, το έργο δύο πολύ σημαντικών Αμερικανίδων φωτογράφων, της Λουσίνα Ντέβλιν και της Λιν Κοέν -η οποία γεννήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες αλλά είναι Καναδή υπήκοος από το 1979-, μαζί με πρόσφατες δουλειές δύο Ελλήνων συναδέλφων τους, του Γιάννη Θεοδωρόπουλου και της Δήμητρας Λαζαρίδου.

Κείμενο Ελένη Ανδρικοπούλου

Λιν Κοέν, Χωρίς τίτλο, δεκαετία '90, συγγραφική παραχώρηση της Galerie Wilma Tolksdorf, Φροντοπούρι/Βερολίνο.

Ο Φουκώ ορίζει τις ετεροτροπίες ως κοινωνικούς χώρους με σαφείς και καθορισμένες λειτουργίες, όπως και κανόνες πρόσβασης και διέλευσης, και απ' αυτό εμπνέεται ο Βαγγέλης Ιωακείμης που επιμελείται την ενότητα "Μυστικοί κήποι". "Ενώ οι κήποι υπάρχουν κάρη στη φύση, είναι ανύπαρκτοι χωρίς την ανθρώπινη παρέμβαση", επισημαίνει ο διευθυντής του Μουσείου Φωτογραφίας, κι αυτό γίνεται ιδιαιτέρως εμφανές στα "Θερμοκήπια" του Γιάννη Θεοδωρόπουλου, μέσα στον βόλο των οποίων "η ζωή παράγεται με τους κύππους του ρολογιού που ορίζει ο άνθρωπος, ακόμη και αν μπορεί να γίνουν ορατές οι αλλαγές των εποχών και η ροή του φυσικού χρόνου που συμβαίνουν εκτός του προστατευμένου 'πράσινου δικασίου'. Οι κήποι είναι 'μυστικοί' γιατί αποκαλύπτονται με άλλο τρόπο σε κάθε επισκέπτη και διαφορετικό κάθε φορά που εισέρχεται σ' αυτούς". Από την άλλη μεριά, η Δήμητρα Λαζαρίδου, στη σειρά "Ιερές Σιές", φωτογραφίζει δημόσιους χώρους προσιτούς τη νύχτα

και, σύμφωνα με τον κ. Ιωακείμδη, "καταφέρνει να υπερβεί τα δημόσια όρια, να τα οικειοποιείται και να κάνει τον χώρο ιδιωτικό, είτε προβαλλώντας ένα σκαιείο είτε υπονοώντας την παρουσία του, εστιάζοντας -για παράδειγμα- σε ένα ίκνος ή μια οκιά".

"Ένας τόπος χωρίς τόπο"

Οι δύο φωτογράφοι που παρουσιάζονται στην ενότητα την οποία επιμελήθηκε ο Ηρακλής Πασιωάννου εργάζονται στο θέμα της απεικόνισης εσωτερικών χώρων σχεδόν τριάντα χρόνια. "Πρόκειται για μια μακρά διεργασία καλλιτεχνικής ανακάλυψης και μελέτης θεμάτων που έχουν να κάνουν με τον εσωτερικό χώρο, και παρόλο που από τις φωτογραφίες τους απορροφάμε οι άνθρωποι, οι χώροι μιλούν για αυτούς", λέει ο Ηρακλής Πασιωάννου και επισημαίνει: "Είμαστε ευτυχείς που μπορούμε -με την υποστήριξη τόσο του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης όσο και της προεδρείας του Καναδά- να παρουσιάσουμε, στο πλαίσιο της 1ης Μπιενάλε της Θεσσαλονίκης, ένα θέμα με τόσο με-

γάλο καλλιτεχνικό και πολιτικό ενδιαφέρον. Η δουλειά και των δύο καλλιτεχνικών αφορά χώρους οι οποίοι δημιουργούν την αίσθηση του αλλοκοτού, της απομόνωσης και της αποκοπής από το περιβάλλον".

Το έργο της Λουσίνα Ντέβλιν παρουσιάζεται με τρεις σειρές φωτογραφιών που αφορούν διεργασίες τις οποίες υφίσταται το ανθρώπινο σώμα. Στην πρώτη από αυτές, που έχει τον τίτλο "Πεδίο ευχαρίστησης", ο θεατής βλέπει χώρους όπου το ανθρώπινο σώμα μπαίνει στη διαδικασία της απόλυσης, που μπορεί να αφορά σάουνας ή δωμάτια ξενοδοχείων ειδικά διαρρυθμισμένα για να ικανοποιούν τις όποιες φανταστικές του ενοικίου τους και γενικά περιβάλλοντα που στοχεύουν στην απόλυση. Στη δεύτερη σειρά, που τηλοφορείται "Σωματικές αρένες", η καλλιτέχνιδα εξερευνά τους χώρους στους οποίους το ανθρώπινο σώμα μπαίνει στη διαδικασία της ιατρικής μεταχείρισης, η οποία καταλήγει σε φωτογραφίες νεκροτομείων ή χώρων ταρίχευσης. Τέλος, στη σειρά "Σουίτες Ουέγστ",

παρουσιάζονται χώροι όπου εκτελούνται οι θανατοποινιές στις Ηνωμένες Πολιτείες, είτε με μια θανατοφόρο ένεση είτε στην πύ-

κτική καρέκλα. "Σε όλες τις φωτογραφίες βλέπουμε μόνο τους χώρους στους οποίους πραγματοποιούνται διεργασίες πάνω στο ανθρώπινο σώμα", λέει ο κ. Πασιωάννου, "χώρους που ενώ είναι αποκομμένοι από την καθημερινότητα δεν παύουν να είναι παρικοί και να επιδρούν σε όλους μας".

Αμφίσημοι χώροι

"Η Λιν Κοέν ξεκίνησε φωτογραφίζοντας καθιστικά δωμάτια, βιβλιοθήκες ή ανδρικούς συλλόγους και αργά αργά πέρασε σε φωτογραφίες που συχνά είναι μεγάλων διαστάσεων και απεικονίζουν χώρους θεσμικής υπόστασης, όπως για παράδειγμα στρατιωτικό εργαστήριο, αίθουσες σκοποβολής της αστυνομίας, αίθουσες ποροκοιούθησης σε νοσηπιαστικά τμήματα ψυχολογίας, όπου ο θεατής έρχεται αντιμέτωπος με έναν χώρο που του δημιουργεί μια μετέωρη αίσθηση ελέγχου, εξουσίας ή δέους", διευκρινίζει ο κ. Πασιωάννου. "Τις φωτογραφίες αυτές η καλλιτέχνιδα τις αναπαράβει με άλλες πιο 'σθών' χώρων, όπως μια αίθουσα υδροθεραπείας, ένα εργαστήριο οκουστικών μελετών, μια εγκατάσταση προσομοίωσης συνθηκών

σε πολεμικό αεροσκάφη κ.ά., που όμως δεν παύουν να δημιουργούν ένα αίσθημα 'αναστασίας' στον θεατή".

Στην έκθεση υπάρχουν και φωτογραφίες που δύσκολα θα μπορούσε να καταλάβει κανείς σε τι αναφέρονται χωρίς τη βοήθεια της λεζάντας τους, όπως στην περίπτωση ενός στρατιωτικού εργαστηρίου που εύκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί ως χώρο προπόνησης των αθλητών κάποιου τμήματος. Παρ' όλο αυτό η Λιν Κοέν δεν θέλει να διεκδικήσει τον θεατή. Οι λεζάντες της είναι ιδιαίτερα λιτές γιατί θέλει να προκαλέσει ερωτηματο, να ωθήσει τον θεατή να σκεφτεί, να διεκδύσει στην εικόνα ή ακόμη και να δημιουργήσει τους δικούς του συνειρημούς.

***"Ένας τόπος χωρίς τόπο" & "Μυστικοί κήποι" έως τις 20 Αυγούστου 2007 Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης (πρώτη προβολή - ΟΛΘ) Τρίτη έως Παρασκευή από 11 π.μ. έως 7 μ.μ. Σάββατο και Κυριακή από 11 π.μ. έως 9 μ.μ. Δευτέρα κλειστά**

Λουσίνα Ντέβλιν, Ηλεκτρική καρέκλα, Συμφωνιστικό Κατάστημα Γκράνφιλντ, Βιρτζίνια 1991, συγγραφική παραχώρηση Galerie m Bochum.